

Memo: vragen over een mogelijk Ondernemersfonds in relatie tot het huidige centrummanagement

Aan: Centrummanagement Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel

Van: Minka Plug & Jeroen Bos (Blaauwberg)

27 augustus 2025

Geacht bestuur,

Naar aanleiding van onze bijeenkomst over de mogelijkheden van een Ondernemersfonds in Meierijstad op 17 juni in Schijndel, ontvingen we van elk van jullie centrummanagementorganisaties een brief met vragen, opmerkingen en overwegingen.

We gaan op 9 september nader met jullie in gesprek tijdens een rondetafelgesprek (of snel daarna voor wie er dan niet bij kan zijn). In deze brief beantwoorden we de al meer feitelijke vragen, zodat we op 9 september onze aandacht vooral kunnen richten op de dilemma's, kansen en moeilijkheden.

In de drie brieven komen een aantal soortgelijke vragen terug. We komen er nu in één reactie op terug, zodat jullie ook allemaal dezelfde informatie hebben. Voor de antwoorden putten we ook uit onze startnotitie van 22 mei jl. die jullie allemaal eerder ook hebben ontvangen.

We gaan eerst in op de meer algemene opmerkingen dat een fonds voor jullie organisaties nu geen meerwaarde heeft. Daarna gaan we nog in op een aantal organisatievragen rond het fonds.

1. De vraag naar meerwaarde

Het centrummanagement in Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode is goed georganiseerd, dat staat buiten kijf. Er zijn duidelijke agenda's en jullie werken met substantiële budgetten. Als we op zoek waren naar soortgelijke organisaties voor andere deelgebieden in Meierijstad, dan hoefden we de discussie over een gemeentebreed ondernemersfonds niet te voeren. Dan kon het naast elkaar bestaan en kon ieder zijn eigen belangen behartigen, zoals dat nu voor een belangrijk deel ook het geval is.

Maar we willen juist een stap verder, voorbij de deelbelangen, om het ondernemersklimaat in heel Meierijstad te versterken en klaar te maken voor de toekomst. Daar is buiten de centra van de drie grote kernen veel meer voor nodig dan daar nu kan worden opgebracht. Een ondernemersfonds is geen concurrentie met het huidige centrummanagement, maar moet een versterking gaan vormen.

In andere fondsen zien we dat veel ondernemersfondsen en BIZ-gebieden complementair werken. Vaak blijft de BIZ dan verantwoordelijk voor de directe centrumactiviteiten en plannen. Het ondernemersfonds financiert dat dan deels en deels ook bredere en gezamenlijke projecten die de

BIZ overstijgen maar wel ten goede komen van het centrum. Bijvoorbeeld toeristische profilering en marketing, verduurzaming, structurele samenwerking met onderwijsinstellingen voor stages en bedrijfsopdrachten, samenwerking met bibliotheken en culturele instellingen, samenwerking met de zorginstellingen en sportverenigingen en met andere ondernemers vertegenwoordigende organisaties. Juist op dit gebied liggen veel kansen voor nieuwe samenwerkingsvormen. Mogelijkheden waar alle partijen – ook tijdens de bijeenkomst op 17 juni – enthousiast over zijn en over willen meedenken en -doen.

Tegelijkertijd snappen we heel goed dat dit geen eenvoudige discussie is. De BIZ vergt veel als het gaat om draagvlak en organisatie. Het centrummanagement werkt in Meierijstad bovendien met relatief grote budgetten. Dat moet niet op het spel staan.

Een ondernemersfonds is er geenszins op uit om het centrummanagement te verzwakken of te vervangen. Integendeel, een ondernemersfonds leidt juist vrijwel overal tot een situatie die op de lange termijn versterking over de hele linie betekent. We realiseren ons daarbij heel goed dat het op korte termijn een flinke puzzel is om de huidige BIZ en reclamebelasting en een mogelijk ondernemersfonds op elkaar te laten aansluiten en dit goed uit te leggen.

Financieel-technisch en organisatorisch kan dat in onze ogen zeker, maar er is meer nodig dan techniek om de discussie goed te voeren.

We willen in deze brief en in ons rondetafelgesprek op 9 september vooral kijken of we de belangen zoals jullie die in jullie brieven formuleren en het door ons geziene belang van een breed georganiseerd organiserend vermogen op elkaar kunnen laten aansluiten. Uitgangspunt daarbij: jullie moeten er in eerste instantie geen last van hebben, maar het moet op termijn versterken, bijvoorbeeld door:

- Crossovers met onderwijs, cultuur en gezondheid en bijvoorbeeld de Noordkade versterken en uitbreiden.
- Meer kansen als het gaat om nieuwe projecten en subsidies (slagkracht).
- Geen nieuwe, tijdelijke structuren op te tuigen, maar organiserend vermogen versterken waar dat er al is, of beter op gang te krijgen waar dat er nog niet is en de onderlinge samenhang versterken (op de vraag waarom er dan toch een centraal fondsbestuur nodig is en wat dat gaat doen, komen we verderop terug).

In Den Bosch, waar nu ook een onderzoek naar de mogelijkheden van een ondernemersfonds loopt, is het Koning Willem I College één van de trekkers. Zij verwoorden de kansen voor een ondernemersfonds vanuit hun vestiging in Meierijstad in vijf punten:

1. Versterking van samenwerking met het bedrijfsleven

Een ondernemersfonds stimuleert samenwerking tussen onderwijsinstellingen en lokale bedrijven.

Dit kan leiden tot:

- *Meer stageplekken en leerwerktrajecten;*
- *Gezamenlijke projecten gericht op innovatie en duurzaamheid;*
- *Betere aansluiting van opleidingen op de regionale arbeidsmarkt.*

2. Financiering van gezamenlijke initiatieven

Het fonds biedt financiële ruimte voor projecten die anders moeilijk te realiseren zijn. Denk aan:

- Onderzoek naar aansluiting bij regionale economische clusters zoals Brainport;
- Investeringen in praktijklokalen, technologie of gezamenlijke evenementen.

3. Gedeelde verantwoordelijkheid en draagvlak

Doordat alle ondernemers en instellingen bijdragen, ontstaat er een gedeeld belang en meer solidariteit binnen de gemeente. Voor ons betekent dit:

- Meer betrokkenheid op lokale economische en ruimtelijke ontwikkelingen;
- Mogelijkheid om mee te beslissen over besteding van middelen

4. Professionalisering en profilering

Een ondernemersfonds draagt bij aan de professionalisering van het lokale ondernemersklimaat. Voor ons kan dit betekenen:

- Betere zichtbaarheid en positionering als partner in economische ontwikkeling;
- Mogelijkheid om onderwijsinnovatie te koppelen aan lokale behoeften.

5. Stimulans voor gebiedsoverstijgende projecten

Een gemeentebreed fonds maakt het mogelijk om projecten te financieren die meerdere sectoren of gebieden raken, voor ons opent dit deuren naar:

- Samenwerking met andere onderwijsinstellingen, sportverenigingen, culturele organisaties;
- Deelname aan stadsbrede initiatieven zoals duurzaamheid, veiligheid of mobiliteit.

KW₁C is een partij die haar rol vooral ziet in geheel Meierijstad. Dat geldt natuurlijk ook voor andere gebiedsoverstijgende gesprekspartners, zoals de bibliotheek, een aantal cultuurpartijen en uiteraard het POM. Een Ondernemersfonds biedt kansen om voorzieningen te verbeteren, kan de motor zijn die het mogelijk maakt projecten te financieren die meerdere sectoren en gebieden raken. Wij denken dat het steeds belangrijker wordt te ontschotten en samen verantwoordelijkheid te nemen (los uiteraard van ieders verantwoordelijkheid en inzet in de directe bedrijfsomgeving, dat blijft overeind). Een fonds kan een krachtig middel zijn om samenwerking en ontwikkeling te stimuleren.

2. Organisatie: samenloop met bestaande BIZ en reclamebelasting

Het centrum van Schijndel kent nu een fonds op basis van reclamebelasting, het centrum van Veghel heeft een BIZ voor gebruikers en een BIZ voor eigenaren en het centrum van Sint-Oedenrode een BIZ voor gebruikers. Daarnaast kent het bedrijventerrein Duin ook een BIZ voor gebruikers.

In vrijwel alle ruim 50 bestaande fondsen waren er bij aanvang al gebieden die over een eigen gebiedsheffing beschikten. De ervaring is dat de gebiedsfondsen en het gemeentebrede fonds prima naast elkaar kunnen bestaan, of dat bestaande heffingen worden vervangen door de heffing voor het ondernemersfonds.

Er zijn vier manieren om tot een goede afstemming te komen.

1. Volledig over op het trekkingsrecht van het ondernemersfonds, de bestaande heffing komt te vervallen. Dat kan alleen als het trekkingsrecht voldoende groot is (minimaal het bestaande budget). De bijdrage per ondernemer loopt dan alleen via het ondernemersfonds.
2. Het collectief houdt de bestaande heffing in stand van de BIZ en maakt daarnaast gebruik van het nieuwe trekkingsrecht van het ondernemersfonds. Het budget wordt dan dus groter. De bijdrage per ondernemer neemt dan toe.
3. De bestaande heffing wordt naar beneden bijgesteld en aangevuld met het trekkingsrecht van het ondernemersfonds. Het budget blijft dan gelijk. De bijdrage per ondernemer blijft dan ook gelijk.
4. Het werkgebied van de centrummanagementorganisaties wordt vergroot naar de gehele kern. Daardoor zal een groter budget dan nu in de centra beschikbaar zijn (en groeien aan de hand van een stijgende som van de WOZ-waardes). Dat brengt ook een groter werkgebied dan het nu afgebakende kernwinkelgebied en meer potentiële samenwerkingspartners. Dat biedt kansen, maar is ook een nieuwe situatie ten opzichte van de huidige.

Optie 1 is onwenselijk gezien de ambities en plannen van de centra.

Optie 2 biedt de mogelijkheid om bestaande budgetten en plannen te behouden en daarnaast te beschikken over een extra budget, dat kan worden besteed aan nieuwe (samenwerkings)ambities, zoals extra capaciteit voor de organisatie, het opzetten van bredere activiteiten, meer zichtbaarheid en samenwerkingen waar nu geen ruimte voor is.

Optie 3 zou ook kunnen passen bij Meierijstad. Zowel het werkbudget als de bijdrage per ondernemer blijft dan gelijk. Wel vraagt dit om een nadere uitwerking van de verhouding tussen eigenaren en gebruikers. Waarschijnlijk gaan de gebruikers iets minder betalen en de eigenaren iets meer dan nu met alleen de BIZ en de reclamebelasting het geval is.

Optie 4 creëert ruimte om, naast het behoud van de huidige budgetten, gezamenlijk ambities te realiseren op het niveau van de gehele kern en actief samenwerken aan te gaan met organisaties buiten het centrum.

Naast de afstemming van het budget, is het dus ook de vraag hoe groot het werkgebied moet worden: blijft dat binnen de huidige grenzen van het centrummanagement en krijgen de rest van de kernen een apart trekkingsrecht uit het fonds? Of wordt elke kern één trekkingsgebied, waarmee het werkgebied van het centrummanagement vergoot wordt en er ook nieuwe gesprekspartners binnen de kernen in beeld komen? Wat zijn wensen en mogelijkheden en kunnen we elkaar vinden in een goede opzet? Dat zijn vragen waar we de komende tijd het gesprek over willen voeren.

Bij alle opties is het wenselijk om professionele krachten in te zetten die het centrummanagement ondersteunen en ontlasten. In de praktijk zien we dat de trekkingsrechten inhoudelijk bepalen waar

de budgetten aan worden besteed. Voor het centrummanagement zijn die al bepaald in een meerjarenagenda. Afhankelijk van de keuze voor één van de vier opties hierboven kunnen daar activiteiten bijkomen, waarvoor dan binnen de middelen van het ondernemersfonds ook extra capaciteit is in te zetten, als dat nodig is.

In onderstaande tabel zijn de bedragen opgenomen waar het om gaat in de huidige BIZ en reclamebelasting en bij een mogelijk ondernemersfonds. Bij het ondernemersfonds is eerst het huidige BIZ-gebied opgenomen en vervolgens de hele kern (inclusief BIZ-gebied).

	Opbrengsten BIZ	Opbrengsten Ondernemersfonds (tarief € 50-90 per € 100.000 WOZ-waarde)
BIZ Veghel	€ 165.000	<ul style="list-style-type: none"> • BIZ-gebied: € 26.000 - € 48.000 • Gehele kern Veghel: € 110.000 - € 199.000
BIZ Sint-Oedenrode	€ 60.000	<ul style="list-style-type: none"> • BIZ-gebied: € 28.000 - € 51.000 • Gehele kern Sint-Oedenrode: € 60.000 - € 108.000
Reclamebelasting Schijndel	€ 100.000	<ul style="list-style-type: none"> • BIZ-gebied: € 19.000 - € 34.000 • Gehele kern Schijndel: € 67.000 - € 120.000

3. Governance, trekkingsrechten en uitvoering

Het inrichten van de organisatie van een fonds is een lokale zaak waar ondernemers zelf over gaan. Er zijn dan ook verschillende vormen in het land ontwikkeld. Er zijn drie zaken om rekening mee te houden:

1. Budget en planvorming: trekkingsrechten
2. Governance en toezicht: het stichtingsbestuur
3. Uitvoering: fondsmanagement

In verhouding tot de bedragen kennen ondernemersfondsen een lichte organisatiestructuur. De trekkingsrechten worden veelal beheerd door bestaande ondernemersverenigingen of -organisaties (zoals het centrummanagement), die dan uiteraard wel "de deur openzetten" voor andere zakelijke partijen die vanuit het ondernemersfonds samen willen werken. Dat kunnen andere ondernemers zijn, maar zeker ook non-profit organisaties.

Om niet per trekkingsgebied een aparte juridische en financieringsstructuur op te hoeven zetten, komt er een centrale stichting, die het budget beheert, hierop toezicht houdt en de formaliteiten afhandelt. Het stichtingsbestuur besluit echter niet over de inhoud van projecten, dit doen de trekkingsgebieden. Het stichtingsbestuur is wel verantwoordelijk voor het toezicht op de budgetten en heeft een stimulerende rol naar de trekkingsgebieden.

U stelde daar in uw brieven een aantal vragen over. We gaan er hieronder daarom nader op in.

De trekkingsrechten

De inhoudelijke besluitvorming vindt plaats binnen de trekkingsgebieden. De omvang van die gebieden is flexibel. Je moet een balans vinden tussen maatwerk en schaal. In bijvoorbeeld Deurne en Helmond is gekozen voor slechts drie trekkingsgebieden: bedrijventerreinen, centrum en buitengebied. In andere gemeenten is het fijnmaziger: Utrecht kent 72 trekkingsgebieden, Dordrecht 21.

Voor Meierijstad zou ons eerste voorstel zijn om met acht trekkingsgebieden te gaan werken (met daarachter de partij die het trekkingsrecht zou kunnen beheren en de uitvoering zou kunnen doen):

1. Veghel (Centrummanagement)
2. Schijndel (Centrummanagement)
3. Sint-Oedenrode (Centrummanagement)
4. Erp (EBK)
5. Bedrijventerreinen (POM)
6. Buitengebied agrarisch (ZLTO)
7. Buitengebied niet-agrarisch (ntb)
8. Gemeentebreed deel (20%, ntb).

Maar zoals gezegd moeten we het gesprek over de verhouding centrummanagement en kernen nog goed voeren. Als het in eerste instantie eenvoudiger is om de huidige centrumgebieden te handhaven als trekkingsgebied, dan kan daarvoor gekozen worden. Bij veel andere fondsen zien we dat als een dergelijke keuze wordt gemaakt, na een aantal jaren diverse trekkingsgebieden alsnog met elkaar gaan "fuseren". Dit is dus geen ongebruikelijk pad.

Voor de trekkingsrechten hoeven geen nieuwe organisaties te worden opgericht. De bestaande ondernemersverenigingen of collectieven (zoals het centrummanagement) kunnen het trekkingsrecht uitoefenen. Dat is uiteindelijk ook de bedoeling van een fonds: de bestaande collectieven ondersteunen en zo het organiserend vermogen versterken.

De trekkingsgebieden kunnen zelf plannen formuleren en stellen zich daarnaast open voor plannen in hun gebied/sector. De factuur van projecten (of andere kosten, zoals capaciteit) wordt naar het centrale stichtingsbestuur van het ondernemersfonds gestuurd, die zorgt voor de financiële verwerking.

Een bijzonder trekkingsgebied is het gemeentebrede deel. De trekkingsgerechtigde partijen werken daarvoor samen in een overkoepelend platform. Het platform is het eerste aanspreekpunt voor initiatiefnemers met een gebiedsoverstijgend plan. Het platform kan ook zelf collectieve voorstellen ontwikkelen.

Stichtingsbestuur

Een ondernemersfonds krijgt de vorm van een stichting met een eigen bestuur. Het gaat om een geheel onafhankelijke rechtspersoon, die los staat van de ondernemersverenigingen, van de gemeente of van welke 'gevestigde' partij ook.

De meeste fondsen kiezen voor een onafhankelijk bestuur waarin geen bestuursleden van de gebiedscollectieven plaats nemen. De achtergrond van die gedachte is dat het fonds niet 'aan politiek' doet en een zakelijk-neutrale financier is van ondernemersbelangen. De bestuursleden moeten uiteraard wel binding hebben met Meierijstad en het lokale bedrijfsleven. Het is zoeken naar een betrokken, professionele groep mensen met hart voor Meierijstad en kennis van de lokale economie.

Het bestuur heeft twee kerntaken:

- Een formele taak: toezien op de rechtmatigheid van bestedingsvoorstellen (is er genoeg budget en is er op transparante wijze tot de besteding besloten), administratief verwerken van facturen uit de trekkingsgebieden, jaarlijks verantwoording afleggen aan de gemeente, jaarrekening op laten stellen.
- Een informele taak: ondersteunen van trekkingsgebieden wanneer zij daarom vragen.

Er is dus geen sprake van een extra laag in de besluitvorming, of een strijd om middelen tussen verschillende trekkingsgebieden of sectoren. Het bestuur is er juist om erop toe te zien dat dat niet gebeurt.

Fondsmanagement

De meeste fondsen van enige omvang werken met professionele ondersteuning. Het fonds is er niet voor zichzelf, maar staat in dienst van de ondernemersverenigingen. Daar hoort een sobere bedrijfsvoering bij. Maar de ervaring is dat een fonds groter dan € 200.000 niet meer met alleen vrijwilligers te beheren valt.

In Meierijstad is dat een bekende situatie: De centrummanagementorganisaties en POM werken al met professionele krachten. Dat hoeft uiteraard niet te veranderen. Voor de andere trekkingsgebieden kan vervolgens ook in professioneel fondsmanagement worden voorzien. Daar moeten dan nadere afspraken over worden gemaakt.

De vuistregel bij de bestaande fondsen is dat in totaal circa 6 procent van de fondsomvang gereserveerd wordt voor algemene beheerskosten: secretariaat/fondsmanagement, jaarrekening met accountantscontrole, website, verzekeringen, boekhoudpakket en aanhouden van een kleine weerstandsreserve.